En statlig utredning, sakkunniga för planering av turistanläggningar och fritidsområden, som har i uppdrag bl. a. att utarbeta ett program för utveckling av turism och friluftsliv i Vindelälvsområdet, har avgivit ett delbetänkande som innefattar en inventering av den näringsgeografiska bakgrunden, befintliga områden och anläggningar för turism och friluftsliv samt redan föreliggande utredningar och planer som berör nämnda aktiviteter. I delbetänkandet lämnas också anvisning på ett antal projekt som anses kunna genomföras utan att föregripa programmet. Programarbetet fortsätter, och de sakkunniga har uppgivits komma att slutföra sitt arbete innevarande år. Vidare är enligt vad utskottet inhämtat en framställning till Kungl. Maj:t om särskilt statsbidrag till Vindelälvskommunerna under remissbehandling.

De för Vindelälvsområdet aktuella problemen är som framgår av det föregående föremål för prövning i olika avseenden. Såvitt utskottet kunnat bedöma kommer därvid bl. a. de i motionen upptagna spörsmålen att ägnas uppmärksamhet. Motionens syfte torde därför kunna bli tillgodosett utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen anser motionen 1972:1278 besvarad med vad utskottet i det föregående anfört.

Stockholm den 6 april 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s), Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Takman (vpk), Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), Åberg (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m).

Nr 16

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion om reglering av täkt inom vattenområde.

Motionen

I motionen 1972:563 av herr Strömberg m. fl. (fp) har hemställts 1. att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 18 § naturvårdslagen att täkt inom vattenområde för annat ändamål än för husbehov ej får ske utan länsstyrelsens tillstånd, 2. att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext.

Utskottet

I föreliggande motion behandlas de problem som sammanhänger med att behovet av sand för olika ändamål i stor uträckning tillgodoses genom sandsugning i vattenområde. Enligt motionärerna medför nuvarande förhållanden en intressekollision med friluftslivet, eftersom samma områden som utsätts för sandsugning i regel används för friluftsbad. Särskilt allvarliga framstår olägenheterna i de delar av landet som är fattiga på sand. I motionen nämns som exempel Bohuslän som ett område med begränsad tillgång på sandstränder lämpade för bad. Motionärerna, som framhåller att de lagliga möjligheterna att förhindra täkt under vatten f. n. är nästan obefintliga, anser att riksdagen för att möjliggöra skydd av värdefulla områden bör besluta sådan ändring av 18 § naturvårdslagen att täkt inom vattenområde i likhet med annan i lagrummet angiven täkt skall vara beroende av länsstyrelsens tillstånd, såvitt den ej avser täkt för husbehov.

I anledning av det anförda vill utskottet framhålla att länsstyrelsen beslutar om upplåtelse från staten av rätt till täktverksamhet inom allmänt vattenområde i Vänern, Vättern och Hjälmaren samt i Storsjön i Jämtland. När det gäller kontinentalsockeln meddelar kommerskollegiet sådant tillstånd. Som motionärerna framhåller gäller i 18 § naturvårdslagen intagna bestämmelser om tillståndstvång vid täkt av sten, grus, sand och lera för annat ändamål än markinnehavarens husbehov ej sådan täkt inom vattenområde. Däremot kan bestämmelserna i 2 kap. vattenlagen om byggande i vatten och om grundvattentäkt i vissa fall bli tillämpliga på dylik täkt. Företag kan därigenom bli föremål för vattendomstols prövning. Möjligheterna att komma till rätta med de i motionen påtalade olägenheterna får emellertid bedömas vara förhållandevis begränsade f. n.

Enligt utskottets mening berör motionen ett viktigt problem som det är angeläget att finna en tillfredsställande lösning på. Vad gäller den av motionärerna ifrågasatta ändringen av bestämmelserna i naturvårdslagen

vill utskottet emellertid erinra om den pågående översynen av nämnda lag som sker genom naturvårdskommitténs försorg. Denna kommitté har bl. a. att överväga frågan om inte naturvårdslagens och vattenlagens regler borde samordnas när det gäller frågan om tillstånd till täkt av olika slag. Övervägandena skall ske i samråd med bl. a. vattenlagsutredningen. I direktiven för sistnämnda utredning anförs, såvitt angår behovet av revision av vattenlagens systematik, att det kan ifrågasättas om inte området för vattenvårdslagstiftningen borde vidgas. Bl. a. anges muddring och sandsugning, som nu faller under reglerna för vattenbyggnadsföretag, som exempel på åtgärder och ingrepp av sådant slag att de har nära samband med vattenvårdslagstiftningen.

Av det anförda framgår att den i motionen 1972:563 väckta frågan faller inom ramen för de uppgifter som ålagts de utredningar som f. n. är sysselsatta med att från olika utgångspunkter se över hithörande spörsmål. Enligt vad utskottet inhämtat har de båda utredningarna också sin uppmärksamhet riktad på problemet. Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inte påkallat att föreslå någon särskild åtgärd i anledning av motionen.

Utskottet hemställer således

att riksdagen lämnar motionen 1972:563 utan åtgärd.

Stockholm den 11 april 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s), Augustsson (s)*, Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Takman (vpk), Johansson i Holmgården (c)*, Berndtsson i Bokenäs (fp), Åberg (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1279 S Stockholm

Nr 17

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion om statligt stöd till hembygdsföreningar för miljövårdsinsatser.

Motionen

I motionen 1972:1295 av herr Svanström m. fl. (c, fp, m) har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att frågan om statligt stöd till hembygdsföreningar för aktiva miljövårdsinsatser blir föremål för utredning och förslag.

Utskottet

Motioner med samma yrkande som i den nu föreliggande behandlades vid riksdagarna år 1970 (ABU 1970:43) och år 1971 (JoU 1971:11). Motionerna avslogs av riksdagen.

I sitt betänkande vid 1971 års riksdag hänvisade jordbruksutskottet till en vid allmänna beredningsutskottets förenämnda utlåtande fogad, av riksdagen godkänd reservation, vari anförts bl. a. att miljövården var ett av de mest brännande problemen i dagens samhälle och att den ställde och under en avsevärd framtid skulle komma att ställa mycket stora krav på det allmännas resurser. Statens kostnader för åtgärder i syfte att motverka exempelvis vatten- och luftföroreningar samt buller kunde således beräknas bli mycket betydande. Vidare var ett sådant stöd till hembygdsföreningarna som avsågs i motionerna i huvudsak att anse som en kommunal uppgift, och en central statlig bidragsgivning till föreningarna torde också bl. a. medföra stora administrativa besvärligheter. I sammanhanget borde även beaktas att 1965 års musei- och utställningssakkunniga prövade frågor om kulturminnesvårdens centrala och lokala organisation m. m. Reservanterna anförde vidare att de utan att därmed vilja nedvärdera betydelsen av de insatser hembygdsföreningarna kan göra på miljövårdsområdet, inte ansåg sig böra förorda motionärernas förslag om en utredning om särskilt stöd till hembygdsföreningarna för nämnda ändamål. Motionernas syfte borde tillgodoses inom ramen för de medel som ställs till riksorganisationernas förfogande.

Jordbruksutskottet anslöt sig vid förra årets riksdag till de sålunda anförda synpunkterna. Enligt utskottets mening bör inte heller den nu föreliggande motionen föranleda något ändrat ställningstagande i frågan från riksdagens sida.